

INSTITUTIONUM

JURIS PUBLICI ECCLESIASTICI

PARS ALTERA.

PROOEMIUM.

Jus publicum ecclesiasticum est, quod totius Ecclesiae, ejusque Rectorum jura et officia determinat; privatum autem, quod christiani populi jura et officia complectitur: de qua definitione dictum satis est in praenotionibus § 6. Hinc vero facile intelligitur jura publica ad eas tantum societates pertinere, quae stant per se ipsae nec dominationi cuiusquam parent, et ideo *Status* appellantur: Status quippe dicitur, ait Puffendorfius de habit. Relig. Christ. § 11, « ejusmodi conjunctio plurium hominum, quae imperio per homines administrato, sibi proprio, et aliunde non dependente continetur. » Itaque societatibus, quae in alterius ditione et potestate manent, nulla sunt jura publica; cum enim ejusmodi societates sub imperio sint, in privatorum numero habentur.

Nobis igitur Jus publicum ecclesiasticum tradituri, primum omnium est de Statu Ecclesiae singillatim disserendum.

Verum quo magis rerum tractandarum divisio perspicua sit, operaे pretium est animadvertere, triа esse de Statu Ecclesiae apud omnes Catholicos certa et explorata.

Primum est : Ecclesiam a Christo fundatam *Statum esse*, sive ut aiunt *Societatem inaequalem*, in qua scilicet alii sunt aliis potestate et ordine inaequales, propterea quod aliquorum est praeesse et imperare, aliorum vero obtemperare et subjectos esse, eamque a civili societate omnino distinctam esse, ab eaque minime dependentem.

Alterum est : Ecclesiasticam potestatem non toti Ecclesiae a Christo traditam, sed certis designatisque personis nempe Petro, et Apostolis, eorumque Successoribus.

Tertium denique est : Eidem potestati ea omnia divino jure obnoxia esse, quae ad cultum Dei, et animalium salutem pertinent.

Verum haec triа catholicae doctrinae capita adversarios habent Protestantes, Richeristas, et Regalistas.

Protestantes contendunt Christum Ecclesiae suae nullam imperandi potestatem dedisse, sed eam fundasse instar *Collegii, seu societatis aequalis*, qua socii omnes sunt inter se pares et aequales, quatenus nemo alteri praestat imperio et potestate, proindeque Ecclesiam, uti collegia et caeteras societas aequales, posse pactiones quasdam inire, statuta condere, docere, monere, non vero leges ferre, jus dicere, condemnare, punire; et praeterea illius Principis in cuius territorio est, summo imperio potestatique subjectam esse.

Richeristae non usque eo Ecclesiam deprimunt, attamen asseverare non dubitant, potestatem regendi gubernandique non Petro, et Apostolis, eorumque Successoribus, adeoque nec Pontifici et Episcopis, sed universo populo christiano divinitus datam esse.

Regalistae denique (sic dicti, propterea quod regibus, sive potestati civili nimium favent) juribus Ecclesiae ita detrahunt, ut res, si non spirituales, at certe spiritualibus adnexas, et disciplinam externam eidem potestati civili subjiciant.

Contra tres hujusmodi errores tribus distinctis libris disputabimus, quorum :

- I. De Statu Ecclesiae ;
- II. De Rectoribus Ecclesiae, eorumque juribus et officiis ;
- III. De Personis et rebus potestati Ecclesiae subjectis.

Nolim vero quemquam existimare, nos tractandis controversiis, non Institutionibus tradendis operam daturos; eorum enim omnium, quae ad Juris ecclesiastici publici Institutiones pertinent, hic simplicem et dilucidam expositionem benevolus lector inveniet. Pugnabimus quidem pro sententiis nostris, verumtamen admodum parce, et quantum ratio Institutionum patitur.

LIBER I.

DE STATU ECCLESIAE.

Prima Juris publici ecclesiastici quaestio, qua veluti fundamento Jus ipsum nititur, haec est, « an Ecclesia sit Societas inaequalis, sive Status. »

Nos affirmamus Ecclesiam *Statum esse*, multaque sunt argumenta, eaque firmissima et ipsa luce clariora quibus tueri sententiam nostram possumus; sed ea quae sequuntur satis esse existimamus.

Sic itaque argumentamur. Ex definitione Puffendorfii « Societas inaequalis sive Status, est conjunctio plurium hominum, quae imperio per homines administrato, sibi proprio, et aliunde non dependente continetur. » Atqui ex institutione Christi Ecclesia est conjunctio hominum, quae per homines, hoc est per Petrum et Apostolos, eorumque Successores administratur cum imperio sibi proprio, nec aliunde dependente; ergo Ecclesia est Societas inaequalis sive Status.

Minorem propositionem toto hoc libro probaturi sumus,